

HISTÒRIA DEL PENSAMENT POLÍTIC

Curs 1984-1985

Professors: Josep M. Sanahuja, Josep M. Colomer

I. ABSOLUTISME

1. La crisi del feudalisme i el naixement de l'Estat modern.
2. Maquiavel: l'autonomia de la política.
3. La Reforma protestant.
4. Bodin: la sobirania.
5. Hobbes: el poder irresistible.
6. L'Estat absolutista.

II. LIBERALISME I TRADICIONALISME

7. La Revolució anglesa. J. Locke: govern civil i consens.
8. La Il.lustració francesa. Montesquieu: govern moderat i divisió de poders.
9. J. J. Rousseau: contracte social i democràcia.
10. La Revolució americana: pensament polític i social.
11. La Revolució francesa: pensament polític i social.
12. El liberalisme al segle XIX: corrents i tendències. B. Constant.
A. de Tocqueville.
13. El pensament polític alemany. Kant. Hegel.
14. L'utilitarisme britànic: de Bentham a John St. Mill.
15. Els nacionalismes al segle XIX: corrents i tendències.
16. El pensament contrarrevolucionari: E. Burke. El tradicionalisme catòlic.
17. L'Estat liberal de dret.

III. SOCIALISME

18. El socialisme premarxista.
19. L'anarquisme. Proudhon, Bakunin: abolició de l'Estat.
20. El pensament polític i social de Marx i Engels: lluita de classes i poder polític.

21. La revisió del marxisme: Bernstein. L'ortodòxia socialdemòcrata; Kautsky. Els fabians i els orígens del laborisme anglès.
22. La Revolució russa. El comunisme i el pensament de Lenin.
23. L'Estat soviètic.

IV. FEIXISME

24. Ideologia del feixisme italià i del nacionalsocialisme alemany.
25. Ideologia del franquisme.
26. L'Estat feixista.

V. ESTAT SOCIAL

27. El liberalisme al segle XX: corrents i tendències. Max Weber. El behaviorisme i el funcionalisme.
28. L'intervencionisme econòmic de l'Estat: Keynes, Schumpeter, Galbraith.
29. L'evolució del socialisme i del comunisme occidentals: la via democràtica al socialisme. La teoria crítica de la societat: l'Escola de Frankfurt i la nova esquerra.
30. L'Estat social de dret.

VI. LA DESCOLONITZACIÓ

31. Nacionalisme i populisme. Ideologies del Tercer món.

Servel de Biblioteques

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

BIBLIOGRAFIA**A. Introducció**

- R. H. S. Crossman: Biografia del Estat moderno, Fondo Cultura Económica.
U. Cerroni: Introducción al pensamiento político, Siglo XXI.

B. Obres generals**— Manuals**

- G. Sabine: Historia de la teoría política, Fondo Cultura Económica.
J. Touchard: Historia de las ideas políticas, Tecnos.
J. Chevalier: Los grandes textos políticos. Desde Maquiavelo a nuestros días, Aguilar.

— Antologías de textos

- W. Ebenstein: Los grandes pensadores políticos, Revista de Occidente.
Id.: Pensamiento político moderno, Taurus.
M. C. Iglesias, J. Aramberri: Los orígenes de la teoría sociológica, Akal.
J. Subirats, P. Vilanova: La evolución del Estado en el pensamiento político, Petrel.

C. Lectures**— Liberalisme**

- H. Laski: El liberalismo europeo, Fondo Cultura Económica.
C. B. Macpherson: La democracia liberal y su época, Alianza.
E. Díaz: Estado de derecho y sociedad democrática, Taurus.

— Socialisme

- J. Droz: Historia del socialismo, Laia.
G. Lichtenstein: Breve historia del socialismo, Alianza.
A. Kriegel: Las Internacionales obreras, Martínez Roca.

D. Bibliografía de consulta

— Estudios

I) Absolutismo

- P. Anderson: El Estado absolutista, Siglo XXI.
- M. Weber: La ética protestante y el espíritu del capitalismo, Península.
- J. Solé Tura: Reinterpretación de Maquiavelo, "Convivium" 32, 1970 (recopilat a Subirats-Vilanova op. cit.)
- I. Molas: A cinco siglos de Maquiavelo, "Destino", 1969 (recopilat a fd.)
- G. Garmendia, N. Schmidt: Tomas Hobbes y los orígenes del Estado burgués, Siglo XXI.
- C. B. Macpherson: La teoría política del individualismo posesivo. De Hobbes a Locke, Fontanella.

II) Liberalismo i tradicionalismo

- A. Wachet: La ideología liberal, Fundamentos.
- G. W. Trevelyan: La revolución inglesa, Fondo Cultura Económica.
- Cassier: La filosofía de la Ilustración, Fondo Cultura Económica.
- L. Althusser: Montesquieu, la política y la historia, Ariel.
- Bury: La idea de progreso, Alianza.
- A. Vicens: Conocer Rousseau y su obra, Dopesa.
- R. Hofstadter: La tradición política americana y los hombres que la forjaron, Seix Barral.
- A. Soboul: La Revolución francesa, Oikos-Tau.
- L. Diez del Corral: El liberalismo doctrinario, Instituto Estudios Políticos.
- J. P. Mayer: Alexis de Tocqueville, Fondo Cultura Económica.
- R. Denker, W. Buchner, I. Fettscher, C. Ritter: Kant como pensador político, Eduard Gerresheim.
- H. Marcuse: Razón y Revolución: Hegel y la formación de la teoría social, Alianza.
- M. Dobb: Estudios sobre el desarrollo del capitalismo, Siglo XXI.

P. Lucas Verdú: John Stuart Mill y la democracia representativa (introd. a J. S. Mill: De la libertad, Tecnos).

H. Kohn: El nacionalismo. Su significado y su historia, Paidós.

C. B. Macpherson: Burke, Alianza.

III) Socialisme

- G. D. H. Cole: Historia del pensamiento socialista, Fondo Cultura Económica.
- J. Droz: Historia general del socialismo, Destino.
- G. Lichteim: Los orígenes del socialismo, Anagrama.
- J. Joll: Los anarquistas, Grijalbo.
- P. Ansard: El nacimiento del anarquismo, Amorrortu.
- H. Lefebvre: Síntesis del pensamiento de Marx, Nova Terra.
- E. J. Hobsbawm i al.: Historia del marxismo, Bruguera.
- B. Kolakowski: Las principales corrientes del marxismo, Alianza.
- G. Lichteim: El marxismo, Anagrama.
- B. Gustafsson: Marxismo y revisionismo, Grijalbo.
- G. Lefranc: El socialismo reformista, Oikos-Tau.
- A. Zanardo i al.: Historia del marxismo contemporáneo. La socialdemocracia y la II Internacional, Avance.
- G. Lukács: Lenin: la coherencia de su pensamiento, Grijalbo.
- E. H. Carr: La revolución bolchevique, Alianza.

IV) Fascismo

- H. Arendt: Los orígenes del totalitarismo, Alianza.
- O. Bauer, H. Marcuse, E. Rosenberg: Fascismo y capitalismo, Martínez Roca.
- C. Bettelheim: La economía del nazismo.
- R. Ledesma: Fascismo en España?, Ariel.

V) Estat social

- R. Bendix: Max Weber, Amorrortu.
- A. Gouldner: La crisis de la sociología occidental, Amorrortu.
- M. García Pelayo: Las transformaciones del Estado contemporáneo, Alianza.
- R. Lombardi, G. Martinet: La alternativa socialista, Blume.
- G. Napolitano: La alternativa eurocomunista, Blume.
- M. Jay: La imaginación dialéctica. Una historia de la Escuela de Frankfurt, Taurus.
- M. Teodori: Las nuevas izquierdas europeas, Blume.

VI) La descolonització

- J. Benot: Las ideologías de la independencia africana, Dopesa.
- P. Worsley: El Tercer Mundo, Siglo XXI.
- R. Mesa: Las revoluciones del Tercer mundo, Edicusa.

VII) Diversos

- Cassier: El mito del Estado, Fondo Cultura Económica.
- F. Heer: Europa, madre de revoluciones, Alianza.
- M. Camus: El hombre rebelde, Sudamericana.
- E. Tierno, R. Morodo: Estudios de pensamiento político, Tícar.
- L. Raison: Los padres fundadores de la ciencia social, Anagrama.

— Textos clàssics

- Maquiavel: El príncep.
- Hobbes: Leviatan.
- Locke: Assaig sobre el govern civil.
- Montesquieu: De l'esperit de les lleis.
- Rousseau: Del contracte social.
- Discurs sobre l'origen i els fonaments de la desigualtat entre els homes.
- Sieybs: Què és el tercer estat.

Tocqueville: La democracia a Amèrica.

Kant: Critica de la raó práctica.

Hegel: Filosofia del dret.

Mill: Sobre la llibertat.

Pi Margall: Les nacionalitats.

Burke: Reflexions sobre la Revolució a França.

Prat de la Riba: La nacionalitat catalana.

Proudhon: Què és la propietat.

Bakúnin: Déu i l'Estat.

Marx: Manifest comunista.

El Capital.

Engels: Anti-Dühring.

Bernstein: Els fonaments del socialisme i les tasques de la socialdemocràcia.

Lenin: L'Estat i la revolució.

Hitler: La meva lluita.

Weber: Economia i societat.

Parsons: El sistema social.

Keynes: Teoria general de l'ocupació, l'interès i el diners.

Schumpeter: Capitalisme, socialisme i democràcia.

Galbraith: El nou Estat industrial.

(D'aquests textos n'hi ha diverses edicions castellanes, catalanes i hispanoamericanes).

AVALUACIÓ

L'examen de juny comprendrà tot el programa de l'assignatura.

A mitjans de curs tindrà lloc una prova, tipus test, sobre les parts I i II del programa (Absolutisme, Liberalisme i tradicionalisme) i una lectura de l'apartat C-Liberalisme de la bibliografia.

A finals de curs tindrà lloc una altra prova, tipus test, sobre la part III del programa (Socialisme) i una lectura de l'apartat C-Socialisme de la bibliografia.

Totes dues proves seran valuades [redactat] i es tindran en compte per a la qualificació final.

PRACTIQUES

Professors: Gabriel Colomé, Caterina García Segura,
Joan L. Pérez Francese.

1. Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà (França, 1789);
Declaració d'independència dels Estats Units (1776).
2. Estat liberal: Constitució de França (1791); Articles de Confederació i Constitució dels Estats Units (1787).
3. Estat soviètic: Constitució de la Unió de Repúbliques Socialistes Soviètiques (1924).
4. Estat feixista: Fuero del Trabajo (1938) †
5. Estat social: Constitució de la República de Weimar (1919).